

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پژوهش‌های تفسیر تطبیقی

دوفصل‌نامه دانشگاه قم

سال دوم شماره اول - بهار و تابستان ۱۳۹۵، شماره پیاپی ۳

صاحب امتیاز: دانشگاه قم

مدیر مسئول: دکتر غلامحسین اعرابی

سرمدیر: دکتر علی احمد ناصح

اعضای هیات تحریریه به ترتیب حروف الفبا:

- دکتر ابراهیم ابراهیمی (دانشیار گروه علوم قرآن و حدیث دانشگاه اراک)
- دکتر غلامحسین اعرابی (دانشیار گروه علوم قرآن و حدیث دانشگاه قم)
- دکتر مهدی ایزدی (دانشیار گروه علوم قرآن و حدیث امام صادق (ع))
- دکتر سید محمد مرتضوی (دانشیار گروه علوم قرآن و حدیث دانشگاه فردوسی)
- دکتر عزت الله مولایی نیا (استادیار گروه علوم قرآن و حدیث دانشگاه قم)
- دکتر علی احمد ناصح (دانشیار گروه علوم قرآن و حدیث دانشگاه قم)
- دکتر جعفر نکونام (دانشیار گروه علوم قرآن و حدیث دانشگاه قم)
- دکتر حجت هادی (دانشیار گروه علوم قرآن و حدیث دانشگاه قرآن و حدیث)

مدیر اجرایی و دبیر تحریریه: محمدرضا شجاعی

ویراستار: دکتر نرجس جواندل

ویراستارانگلیسی: ابوالفضل ایمانی راغب

حروف‌چین و صفحه‌آرا: محمدباقر مهرآبادی

یادآوری:

- در این دوفصل‌نامه، مقالاتی انتشار می‌یابند که به صورت تطبیقی در یکی از عرصه‌های علوم قرآنی، معارف قرآنی، دیدگاه‌های تفسیری، اختلاف نظرها یا اشتراک نظرهای تفسیری بین شیعه و سایر فرقه‌های اسلامی یا بین دو فرقه یا دو مکتب یا مذهب از فرق، مکاتب و مذاهب اسلامی نگاشته شده باشد.
- مسئولیت مطالب هر مقاله برعهده نویسنده است.
- نقل مطالب فصل‌نامه با ذکر مأخذ مانعی ندارد.
- فصل‌نامه در ویرایش، اختصار و اصلاح مقاله‌ها آزاد است.

نشانی دوفصل‌نامه: قم: بلوار الغدیر، دانشگاه قم: کتاب‌خانه مرکزی، قسمت مجلات علمی، دفتر دوفصل‌نامه

پژوهش‌های تفسیر تطبیقی

تلفن: ۶۱-۰۲۵۳۲۱۰۳۳۶۰ سامانه نشریه: ptt.qom.ac.ir

نشانی الکترونیک: ptt@Qom.ac.ir

وب سایت اختصاصی مجلات علمی دانشگاه قم: journals.qom.ac.ir

پذیرش مقاله در این در این مجله فقط از طریق ثبت در سامانه (ptt.qom.ac.ir) امکان پذیر می‌باشد.

یادداشت سر دبیر

قال رسول الله: إن كتاب الله اصدق الحديث و احسن القصص: راست ترین سخن کتاب خداست و بهترین داستان ها قرآن است.

جای بسی خوشبختی است که در آستانه انتشار سومین شماره از این دوفصلنامه خبر دریافت مجوز علمی و پژوهشی را برای نشریه از شماره نخست آن به اطلاع عموم خوانندگان مجله برسانم از باب من لم یشکر المخلوق لم یشکر لخالق مراتب تشکر و ابراز ارادت و سپاس از همه کسانی که مارا در این راه مدد رساندند را وظیفه خویش دانسته و خاضعانه برای همه این بزرگواران دوام توفیق و اجر و پاداش از ناحیه حضرت حق "جل و علا" طلب می نمایم.

قطعا رشد و بالندگی نشریه در گرو ژرفایی محتوای آن است که جز با همت بلند و مساعدت پژوهشگران این عرصه تحقق نخواهد یافت، استقبال پرشور جامعه علمی کشور اعم از حوزی و دانشگاهی از نشریه و همکاری آنان در قالب ارسال مقاله و پذیرش داوری نشان خوبی از اراده این عزیزان در تداوم این تعامل سازنده است که به عنوان خادم کوچکی از خانواده این دوفصلنامه، ضمن مغتنم دانستن آن را به فال نیک گرفته و بر دیده منت می نهم.

آنچه به اختصار تذکر آن را در اینجا به عنوان آخرین نکته خالی از فایده نمی بیند اینکه: خوشبختانه با مساعدت و حمایت معاون محترم پژوهشی جناب آقای دکتر وزیري فرد - دام توفیقه - و تلاش پیگیری مدیر کل محترم پژوهشی جناب آقای دکتر محمدی - زید عزه- همزمان با آغاز به کار این دو فصلنامه سامانه آن نیز خریداری و راه اندازی گردیده و تقریبا حتی یک مورد خارج از سامانه و بدون طی مراحل، مقاله ای وارد گردونه داوری و نشر نگردیده است. علیهذا از همه محققان گرانمایه انتظار دارد جهت حسن انجام امور و تسریع در روند ارسال مقاله، داوری، پذیرش، نشر و هرگونه پیگیری امور مربوط به مقالات، فقط و فقط از طریق سامانه اقدام نمایند چرا که خارج از این روند امکان پیگیری و پاسخ گویی برای دست اندرکاران مجله وجود ندارد.

والسلام علی من اتبع الهدی

دکتر علی احمد ناصح

راهنمای شرایط تنظیم و ارسال مقالات

متن مقالات ارسالی به زبان فارسی باشد.

مقالات ارسالی در نشریه‌ای دیگر به چاپ نرسیده یا برای چاپ فرستاده نشده باشد.

مقالات فرستاده شده تحقیقی و مستند و براساس معیارهای پژوهشی باشند.

حجم مقالات آر ۲۰ صفحه (۶۵۰۰ کلمه) فراتر نرود.

مقالات با برنامه WORD تایپ شود و به آدرس سامانه مجله ارسال گردد.

ذکر مشخصات کامل نویسنده به همراه نشانی کامل، شماره تلفن تماس و درجه علمی وی ضروری است.

در صورتی که نویسنده دارای مدرک پایین‌تر از استادیاری باشد، شایسته است مقاله را با همکاری یک نفر با درجه استادیاری یا بالاتر تکمیل و ارسال کند.

مقاله باید مشتمل بر بخش‌های زیر باشد: چکیده، کلید واژه‌ها، مقدمه، بدنه اصلی، نتیجه، فهرست منابع.

درج معادل لاتین اسامی و اصطلاحات مہجور، مقابل عبارت و در پرانتز ضروری است.

ارجاعات در داخل متن با ذکر نام خانوادگی نویسنده، سال نشر، شماره جلد و صفحه، در داخل پرانتز قید گردد.

در این دوفصلنامه، مقالاتی انتشار می‌یابند که به صورت تطبیقی در یکی از عرصه‌های علوم قرآنی، معارف قرآنی، دیدگاه‌های تفسیری، اختلاف نظرها یا اشتراک نظرهای تفسیری بین شیعه و سایر فرقه‌های اسلامی یا بین دو فرقه یا دو مکتب یا مذهب از فرق، مکاتب و مذاهب اسلامی نگاشته شده باشد.

دوفصلنامه حق رد یا قبول و ویراستاری مقالات را برای خود محفوظ می‌دارد و از بازگرداندن مقالات دریافتی معذور است.

شیوه نامه

در تدوین مقالات لازم است این ترتیب رعایت شود:

الف. عنوان مقاله: ناظر به موضوع تحقیق، به صورت کوتاه و رسا درج گردد؛

ب. مشخصات نویسنده: ذکر نام و نام خانوادگی نویسنده / نویسندگان به همراه رتبه علمی و سازمان وابسته؛

ج. چکیده: قریب ۱۰۰-۱۵۰ کلمه به زبان فارسی و انگلیسی به گونه‌ای که نمایانگر شرح مختصر و جامعی از محتویات نوشتار شامل بیان مسئله، هدف، ماهیت پژوهش و نکته‌های مهم نتیجه بحث باشد؛

د. کلید واژه‌ها: حداکثر تا ۶ واژه از میان کلماتی که نقش نمایه و فهرست را ایفا می‌کنند و کار جست و جوی الکترونیکی را آسان می‌سازند؛

هـ. مقدمه: در آن به هدف پژوهشگر از پژوهش و انتشار آن و نیز به زمینه‌های قبلی پژوهش و ارتباط آن‌ها با موضوع نوشتار به صورت واضح اشاره شود؛

و. بدنه اصلی مقاله

۱. بدنه مقاله که متن اصلی است، پاراگراف بندی شده باشد، به گونه‌ای که هر پاراگراف (بند) حاوی یک موضوع مشخص باشد.
۲. هر دسته از موضوعات مرتبط در ذیل یک عنوان خاص قرار گیرند.

۳. هر دسته از عناوین، ذیل عنوان کلی‌تر قرار گیرند به نوعی که مجموعه مقاله از یک شاکله منسجم برخوردار باشد و تقدیم و تأخیر مطلب در آن رعایت گردد.

۴. در مواردی که مطلبی عیناً از منبعی نقل می‌شود، ابتدا و انتهای مطلب، گیومه (" ") قرار داده شود. نقل به مضمون نیازی به درج گیومه ندارد.

۵. هر مطلب نقل شده باید به منبعی ارجاع داده شود.

۶. به جای ذکر مراجع در پاورقی یا پایان هر مقاله، در پایان هر نقل مستقیم یا غیر مستقیم، مرجع مورد نظر بدین صورت ذکر می‌شود: (نام خانوادگی مؤلف، سال انتشار، شماره جلد و صفحه) در صورتی که نام خانوادگی مؤلف، مشترک است، باید اسم وی هم مورد اشاره قرار گیرد. در صورتی که از شخص مورد نظر در یک سال، دو اثر یا بیشتر منتشر شده و در مقاله مورد استفاده قرار گرفته است، با آوردن حروف الفبا بعد از سال انتشار میان دو اثر تفکیک صورت می‌گیرد.

اگر از یک نویسنده بیش از یک اثر استفاده شده است، ذکر منبع بدین شکل صورت می‌گیرد:

(نام خانوادگی، سال انتشار اثر اول، شماره صفحه و سال انتشار اثر دوم، شماره صفحه)

در صورتی که به دو اثر مختلف با مولفان متفاوت ارجاع داده شود، به این صورت اشاره می‌گردد:

(نام خانوادگی، سال انتشار، شماره صفحه / نام خانوادگی، سال انتشار، شماره صفحه)

اگر مولفان یک اثر بیش از سه نفر باشند، فقط نام خانوادگی یک نفر آورده می‌شود و با ذکر واژگان «دیگران» به سایر مولفان اشاره می‌گردد.

ز. نتیجه: حدود ۱۰۰-۲۰۰ کلمه، حاوی جمع بندی و خلاصه مهم‌ترین مسائلی که نویسنده آن‌ها را در مقاله‌اش به طور مستند شرح و بسط داده است.

ح. فهرست منابع: کتب و مقالاتی که نویسنده در مقاله‌اش به آن‌ها استناد نموده و یا از آن‌ها نقل مطلب کرده است.

روش تنظیم منابع

فهرست منابع در پایان مقاله و در صفحه‌ای جداگانه براساس حروف الفبا (نام خانوادگی) تنظیم گردد.

کتاب: نام خانوادگی، نام؛ عنوان کتاب؛ نام مترجم / مصحح؛ نوبت چاپ، محل نشر؛ ناشر، سال انتشار.

مقاله: نام خانوادگی، نام؛ «عنوان مقاله»، نام مجله، شماره مجله، سال انتشار.

پایان نامه: نام خانوادگی، نام؛ «عنوان پایان نامه»؛ پایان نامه کارشناسی ارشد / دکتری، نام استاد راهنما، رشته، دانشکده، دانشگاه، سال دفاع.

منابع الکترونیکی: نام خانوادگی، نام؛ «نام مقاله»، آدرس اینترنتی.

منابع نامشخص: در صورت تألیف توسط مرکز یا موسسه، نام آن ذکر می‌شود و در صورت عدم تألیف

توسط نویسنده یا موسسه، با نام اثر آغاز می‌شود.

عدم تعیین برخی مشخصات: از الفاظ «بیجا» (بدون محل نشر)، «بی نا» (بدون ناشر، «بی تا» (بدون تاریخ) استفاده شود.

پژوهش‌های تفسیر تطبیقی

دوفصل‌نامه دانشگاه قمزیر نظر معاونت پژوهشی
سال دوم شماره اول - بهار و تابستان ۱۳۹۵، شماره پیاپی ۳

فهرست

- نقد و بررسی دیدگاه مفسران در تفسیر آیه "ثَبَّانَا لِكُلِّ شَيْءٍ" (نحل / ۸۹) ۷
سید رضا مؤدب، محمد رضا عزتی فردونی، صمد اسمی قیه باشی
- بررسی تطبیقی آیه "استمتاع" در نگاه مفسران فریقین ۳۵
مریم قوجائی خامنه، سید محمود طیب حسینی
- بازتاب توریه و دروغ مصلحت آمیز در آیات قصص از منظر مفسران فریقین ۶۱
نوشین رشیدی رنجبر، محمد تقی دیاری بیدگلی، فاطمه سروی
- جایگاه رحمت الهی در تفاسیر فریقین ۸۵
ابراهیم ابراهیمی
- بررسی مبنای هدایت و ضلالت از دیدگاه سید مرتضی علم الهدی (ره) و فخر رازی ۱۰۵
سید احمد رضا شاهرخی، تقی ایزدجو
- بررسی تطبیقی تنبیه بدنی زن در تفاسیر فریقین با توجه به آیه ۳۴ سوره نساء ۱۲۹
دکتر رضا باقی‌زاده
- بررسی آیات ارتداد در تفاسیر فریقین ۱۴۷
علی احمد ناصح، طیبه زارعی
- بررسی تطبیقی روش و قواعد تفسیری علامه بلاغی و بنت الشاطی ۱۵۹
فاطمه احمدی نژاد، سید عبدالرسول حسینی زاده
- بررسی تطبیقی تفسیر خطابه‌های "یا أَيُّهَا النَّبِيُّ" و "یا أَيُّهَا الرَّسُولُ" در قرآن کریم ۱۸۱
محمدعلی راغبی، محسن دلیر